

Kultūras ministrija

Latvijas romu platformas koordinācijas sanāksmes

ZIŅOJUMS

projekta „Latvijas romu platforma IV” ietvaros

SANĀKSMES NORISES VIETA UN LAIKS: Latvijas Nacionālā bibliotēka, Konferenču zāle, Mūkusalas iela 3, Rīgā, no plkst. 10:30 līdz 16:00.

DALĪBNIEKI:

- valsts un pašvaldības iestāžu speciālisti (Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvās padomes locekļi, t.sk. Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras, Veselības ministrijas un Nodarbinātības Valsts aģentūras (NVA) darbinieki, Reģionālo ekspertu tīkla romu integrācijas jautājumos pārstāvji, t.sk. sociālie darbinieki; izglītības iestāžu darbinieki un vadības pārstāvji);
- Latvijas romu pilsoniskās sabiedrības pārstāvji (NVO pārstāvji, aktīvisti un mediatori);
- nevalstisko organizāciju pārstāvji.

KOPĀ 35 DALĪBNIEKI.

SATURS

1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA IV” PASĀKUMU GALVENIE REZULTĀTI UN SANĀKSMĒ IZTEIKTIE VIEDOKĻI

- 1.1. Projekta „Latvijas romu platforma IV” īstenoto pasākumu galvenie rezultāti.
- 1.2. Galvenie sasniegtie rezultāti attiecībā uz visu īstenoto pasākumu kopumu.
- 1.3. Projekta „Latvijas romu platforma IV” pasākumu vadītāju un ekspertu atzinumi.

2. DALĪBNIEKU/EKSPERTU IETEIKUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS UN ROMU INTEGRĀCIJAS POLITIKAS ATTĪSTĪBAI

2.1. Darba grupu darba rezultāti:

- I. grupa. Romu mediatoru loma sadarbībā ar valsts un pašvaldību iestādēm, partnerībā ar nevalstiskajām organizācijām; un NVO pārstāvjiem attīstība.
- II. grupa. Atbalsts romu jauniešu līdzdalībai.
- III. grupa. Romu nodarbinātības jautājumu efektīvāka risināšana.

2.2. Ieteikumi un praktiski risinājumi Latvijas romu platformas un romu integrācijas politikas attīstībai.

1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA III” AKTIVITĀŠU GALVENIE REZULTĀTI UN SANĀKSMĒ IZTEIKTIE VIEDOKĻI

Projekts ir finansēts Eiropas Komisijas programmas “Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” finansējums (95%) un valsts līdzfinansējuma (5%) ietvaros. Tā pasākumi ir saskaņoti ar nacionālās politikas pasākumu kopumu romu integrācijai, kas ir daļa no Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāna 2019.-2020.gadam.

Projekta mērķi:

- Veicināt sadarbību un dialogu starp romiem, vietējo pašvaldību, nozaru ministriju un to iestāžu pārstāvjiem, kā arī sociālajiem partneriem, uzlabojot romu pieeju dažādiem pakalpojumiem un nodrošinot iespējas.
- Atbalstīt savstarpēju mācīšanos un labākās prakses apmaiņu romu integrācijas pamatjomās vietējā un reģionālajā līmenī, kā arī dalīties pieredzē par romu integrācijas politikas pasākumu īstenošanu ar citām ES dalībvalstīm.
- Sekmēt romu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, tostarp jauniešu un sieviešu, darbības kapacitātes stiprināšanu, līdzdalību un efektīvu iesaistīšanos romu integrācijas politikas pasākumu īstenošanā.
- Veicināt sabiedrības izpratni par Latvijas romu kultūru, vēsturi un sociālo situāciju, popularizējot romu personu veiksmes stāstus plašākajā sabiedrībā.

1.1. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA IV” ĪSTENOTO PASĀKUMU GALVENIE REZULTĀTI

ĪSTENOTIE PASĀKUMI:

- **Atbalsts romu mediatora darbībai pašvaldībās (09.2019.- 06.2020.), t.sk. apmācības, pieredzes apmaiņas seminārs un darba rezultātu izvērtēšana.**

Romu mediatori darbojās Viļakā, Jelgavā, Rīgā, Valmierā un Ventspilī laika posmā no 2019.gada septembra līdz 2020.gada jūnijam, veicot starpnieka funkciju starp vietējām romu ģimenēm un valsts un pašvaldību iestādēm, sekmējot sabiedrisko pakalpojumu pieejamību romu ģimenēm, kuras atradās sociālā riska apstākļos. Darbības laikā mediatoriem notika Valsts administrācijas skolas apmācības kurss „Rakstiskā saziņa”. Romu mediatoru darbības un to rezultātu izvērtēšanu par laika posmu no 2019.gada septembra līdz 2020.gada aprīlim veica eksperte Sandra Kraukle; šo rezultātu prezentēšana notika romu mediācijas pieredzes apmaiņas seminārā, kas notika tiešsaistē 2020.gada 11.jūnijā. Kopumā pieci romu mediatori sniedza atbalstu 149 romu ģimenēm.

Nodrošināts pašvaldības līdzfinansējums mediatoru darbam Jelgavā, Ventspilī un Viļākā. Romu mediatoru darba izvērtēšanas ziņojums ir pieejams KM mājas lapā.¹

- **Tikšanās ar valsts līdzatbildīgo iestāžu speciālistiem (IZM, LM, VM, JSPA).**

Tikšanās notika vadības līmenī ar romu integrācijas līdzatbildīgajām valsts iestādēm (Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), Labklājības ministriju (LM), Veselības ministriju (VM) un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru (JSPA)), pārrunājot romu atbalsta pasākumus izglītības, nodarbinātības, veselības un jauniešu līdzdalības veicināšanas jomā turpmākās attiecīgās nozares politikas īstenošanas ietvaros pēc 2021.gada.

Visu starpresoru sanāksmju mērķis bija attīstīt Kultūras ministrijas, kas ir atbildīgā iestāde par romu integrācijas politikas īstenošanas koordināciju, sadarbību ar IZM, LM, VM, JSPA, lai īstenotu ilgtspējīgu romu integrācijas politiku, t.sk. aicinātu atbildīgas nozaru ministrijas nozares politikas pamatnostādņēs iekļaut romus starp sociālās atstumtības riskam pakļautajām grupām, nepieciešamības gadījumā paredzot tiem speciālus atbalsta pasākumus. Tikšanās notika tiešsaistē valstī izsludinātās ārkārtas situācijas Covid-19 vīrusa izplatības ierobežošanas dēļ, līdz ar to tikšanās dalībnieku skaits bija mazāks par plānoto (nepiedalījās Saeimas komisiju deputāti un pašvaldību eksperti).

Secinājumi par tikšanās rezultātiem un turpmāko rīcību tiks nosūtīti Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvai padomei, reģionālajiem ekspertiem un Eiropas Komisijai.

- **Reģionālo ekspertu sanāksmes un labās prakses vizītes Ventspilī un Talsu novadā (17.-18.10.2019, 2.-3.07.2020.).**

Ventspilī (2019. gada 17 un 18. oktobrī) un Talsu novadā (2020.gada 2. un 3. jūlijā) notika romu integrācijas labās prakses vizītes, kuru laikā reģionālie eksperti no 16 pašvaldībām iepazinās ar romu situāciju un atbalsta pasākumiem vietējā līmenī, tikās ar pašvaldību iestāžu pārstāvjiem un vietējiem romu iedzīvotājiem. Pasākumu laikā starp ekspertiem notika diskusijas un viedokļu apmaiņa par romu integrācijas praksēm.

Reģionālie eksperti iepazinās ar izglītības, kultūras iestāžu un sociālo dienestu praksi darbā ar romu tautības pieaugušajiem, bērniem un jauniešiem. Apzināti un izvērtēti labās prakses piemēri, piemēram, kā starprofesionālas atbalsta komandas darbība iekļaujošas izglītības īstenošanai pirmsskolās un skolās (Ventspilī), individuāli mācību plāni romu skolēniem (Ventspilī), māj mācības prakse romu ģimenēs (Ventspilī), kultūras darbs un romu mākslas atbalstīšana, sekmējot jauniešu iesaisti mākslas un kultūras aktivitātēs (Sabilē), ģimenes asistentu prakse un individuāli nodarbinātības veicināšanas plāni romu

¹ <https://www.km.gov.lv/lv/integracija-un-sabiedriba/romi/projekti-un-pasakumi/latvijas-romu-platforma-iv#gsc.tab=0>

tautības bezdarbniekiem (Talsos) u.c. Ziņojums par labās prakses vizītēm ir pieejams KM mājas lapā.²

- **Praktiskā darbnīca „SĀRE KHETENE 2020” romu jauniešu kapacitātes stiprināšanai.**

2020.gada 14.-16.jūnijā Kleistos notika Latvijas romu jauniešu praktiskā darbnīca „SĀRE KHETENE 2020”, ko organizēja un vadīja nevalstiskā organizācija „Radošā apvienība jauniešiem „TREPEŠ”” sadarbībā ar KM un JSPA. Darbnīcas mērķis bija stiprināt romu jauniešu kapacitāti, veicināt jauniešu sadarbības un komunikāciju prasmju attīstību, informēt jauniešus par līdzdalības iespējām dažādās atbalsta programmās Latvijā un ES. Pasākumā piedalījās 22 romu jaunieši no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas, citu tautību jaunieši. Pasākuma dalībnieki kopā ar JSPA speciālistiem aktīvi piedalījās starpkultūru sadarbības radošās darbnīcās par dažādām tēmām starptautiskā jauniešu projekta iniciatīvai, ko varētu īstenot nākotnē. Darbnīcas laikā notika arī neformālie izglītības pasākumi - muzikāla sadarbības darbnīca un talantu šovs, kā arī iedvesmas runas pēc *TEDtalks* formāta. Tas palīdzēja jauniešiem attīstīt spēju strādāt komandā un parādīt savus talantus. Jaunieši apmeklēja arī Latvijas Romu vēstures un mākslas muzeju, romu nevalstiskās organizācijas “Romu kultūras centrs” un jauniešu organizācijas „Radošā apvienība jauniešiem „TREPEŠ”” biroju.

- **Romu sieviešu kapacitātes stiprināšanas seminārs “Romu sievietes ilgtspējīgā sabiedrībā Eiropā”.**

Seminārs notika 2020.gada 11.jūlijā Rīgā un tajā piedalījās 39 dalībnieki, t.sk. romu sievietes no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Semināru organizēja nevalstiskā organizācija „Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” sadarbībā ar KM.

Semināra rezultātā romu sievietes uzlaboja savas prasmes, palielināja izpratni par ilgtspējīgām kopienām un sieviešu lomu to veidošanā. Dalībnieki izveidoja plašāku sadarbības tīklu, lai veicinātu romu sieviešu kapacitātes stiprināšanu Baltijas valstīs, kā arī apsprieda romu sieviešu organizācijas izveides priekšrocības un sadarbības iespējas ar aktīvām sieviešu nevalstiskajām organizācijām. Viņas sagatavoja vairākas projektu iniciatīvas, lai, savstarpēji sadarbojoties, sagatavotu projektu pieteikumus un iesniegtu tos nacionālo vai starptautisko programmu projektu konkursos.

- **Ekspertu sanāksme par romu integrācijas atbalsta pasākumiem Valkā un Valgā.**

2020.gada 6.februārī Valgā notika ekspertu tikšanās par romu situāciju un romu integrācijas atbalsta pasākumiem Valkas novadā un Valgas pilsētā. Pasākumu organizēja

² <https://www.km.gov.lv/lv/integracija-un-sabiedriba/romi/projekti-un-pasakumi/latvijas-romu-platforma-iv#gsc.tab=0>

KM sadarbībā ar Igaunijas Republikas Kultūras ministriju, Valgas pilsētas un Valkas pilsētas pašvaldību. Vizītē piedalījās pārstāvji no Latvijas un Igaunijas kultūras ministrijām, Valkas novada domes un Valgas pilsētas pašvaldības iestādēm, kas darbojas izglītības, sociālajā un kultūras jomā, kā arī romu eksperti un iedzīvotāji no Jelgavas, Valmieras, Valgas un Valkas. Tikšanās rezultātā eksperti vienojas par savstarpējas sadarbības attīstību romu integrācijas veicināšanai, lai uzlabotu romu situāciju izglītības un sociālajā jomā Valgas pilsētā un Valkas pilsētā. Ir plānots attīstīt sadarbību un pieredzes apmaiņu romu mediācijas jomā, ņemot vērā to, ka 2020.gadā Valgas pilsētā uzsāks darbu romu mediatori. Kā viena no labajām praksēm, kas ir attīstīta Valgas un Valkas pilsētā, atzīta radošās studijas „Joy” darbība, kas palīdz bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem apgūt dažādu stilu deju un pilnveidot savas vokālās prasmes, un apvieno dažādu tautību jauniešus. Secinājumi par tikšanās un ieteikumi turpmākai sadarbībai romu integrācijas jomā ir pieejami KM mājas lapā.³

- **Pieredzes apmaiņas un labās prakses ekspertu vizīte Viļņā par romu integrāciju darba tirgū**

2019.gada 21. un 22.novembrī notika vizīte Viļņā (Lietuvā) par romu integrāciju darba tirgū. Eksperti no Latvijas valsts pārvaldes (LM, KM, Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA)) un pašvaldībām (Ventpils un Jelgavas pilsētas) tikās ar Lietuvas atbildīgajiem speciālistiem, lai izdiskutētu vietējo romu integrācijas praksi nodarbinātības jomā, īpaši Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) projekta „Strādāsim kopā ar romiem” saturu un rezultātus. Vairāk nekā 300 romiem minētā projekta pasākumi devuši iespēju atrast jaunas darba vietas, celt savu darbības un prasmju kapacitāti, uzkrāt jaunu darba pieredzi, uzzināt savas tiesības un apzināties arī pienākumus. Labā prakses vizītes rezultāti un ieteikumi prezentēti LM Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdē 2020.gada 10.jūnijā. Detalizēta informācija par labās prakses ekspertu vizīti Lietuvā par romu integrāciju darba tirgū ir pieejama kopsavilkumā.⁴

- **Dzīves stāsti par Latvijas romiem sabiedriskajos medijos (LSM.LV).**

Publikācijas par Latvijas aktīvo romu dzīvi tapušas sadarbībā ar publicisti Elvitu Ruku. Rezultātā kvalitatīvi un sasītoši pieci pozitīvi stāsti par Latvijas romiem pieejami lasītājiem Latvijas sabiedriskā medija vietnē: <https://www.lsm.lv/temas/romi/>.

³https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Romi/Latvijas%20romu%20platforma%20IV/Minutes_Meeting_Valga_LV_240220.pdf

⁴https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Romi/Latvijas%20romu%20platforma%20IV/Kopsavilkums_LT_230120.pdf

- **Atbalsta pasākumi romu pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai.**

Lai veicinātu Latvijas romu līdzdalības iespējas ES līmenī romu aktīvistiem un romu NVO pārstāvjiem tika piedāvāta iespēja bez maksas apmeklēt angļu valodas mācību kursu. Divi pretendenti izrādīja interesi, bet ņemot vērā valstī 2020.gada martā izsludināto ārkārtējo situācijas noteikto ierobežojumu tikai viens romu aktīvists daļēji apguva angļu valodas kursu – otram pretendentam netika uzsāktas nodarbības nenokomplektētās kursa līmeņa grupas dēļ.

1.2. GALVENIE SASNIEGTIE REZULTĀTI ATTIECĪBĀ UZ VISU ĪSTENOTO PASĀKUMU KOPUMU:

- Projektā pasākumos iesaistīti ap 230 dalībniekiem no 19 pilsētām un novadiem, t.sk. 103 valsts pārvaldes un pašvaldības pārstāvji, 70 romu pārstāvji, 14 pārstāvji no ne-romu NVO un citi interesenti, ka arī sniegts atbalsts 149 romu ģimenēm. Projektā iesaistītie pārstāv 19 Latvijas pilsētas un novadus: Daugavpili, Dobeles novadu, Jelgavu, Jūrmalu, Kandavas novadu, Krāslavas novadu, Kuldīgas novadu, Limbažu novadu, Madonas novadu, Preiļu novadu, Rēzeknes novadu, Rīgu, Rūjienas novadu, Talsu novadu, Tukuma novadu, Valmieru, Valkas novadu, Ventspili un Viļakas novadu.
- Projekta laikā uzlabojusies sadarbība un dialogs starp ministriju, to padotības iestāžu un pašvaldību pārstāvjiem un speciālistiem romiem aktuālu problēmu risināšanā.
- Attīstīta un atbalstīta romu mediācijas prakse Latvijas pašvaldībās, lai veicinātu labāku dialogu starp sociālās atstumtības riskam pakļautām romu ģimenēm un pašvaldību iestādēm.
- Atbalstīta politikas īstenošanā iesaistīto pušu savstarpēja mācīšanās un paraugprakses apmaiņa romu integrācijas galvenajās jomās – veselības, izglītības un sociālā atbalsta jomā.
- Stiprināta romu jauniešu līdzdalība pilsoniskajā sabiedrībā un sadarbība ar aktīvajām Latvijas jauniešu organizācijām un romu jauniešiem no Igaunijas un Lietuvas.
- Stiprināta romu sieviešu līdzdalība pilsoniskajā sabiedrībā un sadarbība ar Latvijas sieviešu interešu aizstāvības organizāciju pārstāvē, kā arī Lietuvas un Igaunijas romu sievietēm.
- Lai mazinātu aizspriedumus pret romiem, tika uzlabota sabiedrības izpratne par Latvijas romiem, viņu kultūru, dzīvesveidu un panākumiem, popularizējot romu iedzīvotāju labos dzīves stāstus.

1.3. PROJEKTA „LATVIJAS ROMU PLATFORMA IV” PASĀKUMU VADĪTĀJU UN EKSPERTU ATZINUMI

- **Romu mediācijas prakse** ir daudzsološa pieeja sociālās atstumtības riskam pakļauto romu ģimeņu stāvokļa uzlabošanā un to sociālajā iekļaušanā. Romu mediators veicina labāku un efektīvāku piekļuvi dažādiem pakalpojumiem, ko nodrošina pašvaldības un valsts pārvaldes institūcijas, kā arī ESF projektu iespēju izmantošanu. Turpmāk

nepieciešams attīstīt sadarbību starp romu mediatoriem un romu NVO, kā arī ar valsts un pašvaldību iestādēm (NVA, SPKC, jauniešu centriem), un organizēt kopīgus pasākumus, iesaistot pēc iespējas vairāk romu. Nepieciešams attīstīt romu mediācijas praksi citās pašvaldībās.

- Jāattīsta **romu integrācijas politikas veidošanā un īstenošanā iesaistīto pušu koordinācija**, īpaši starp valsts iestādēm – ministrijām un aģentūrām. Viens no pašvaldību uzdevumiem būtu romu bērnu iesaiste pirmsskolas izglītībā, sadarbībā ar vietējiem romu mediatoriem. Būtiski KM un NVA sadarbībā izstrādāt romu nodarbinātības atbalsta pasākumu.
- **Sabiedrībai ir vājas zināšanas** par romu sociālajām problēmām, viņu izslēgtību, kā arī romu tradicionālo kultūru un mūsdienu kontekstā.
- **Trūkst izpētes datu par romu situāciju**, lai efektīvāk plānotu politikas iniciatīvas ar mērķi uzlabot viņu stāvokli pamatjomās; jāuzlabo arī monitoringa sistēma.
- Romu politikas pasākumu īstenošanai ir jāpiešķir **vairāk finanšu resursus no valsts budžeta**, nevis tikai no Eiropas Komisijas programmām.
- Attīstot romu integrācijas politiku, lielāks uzsvars būtu jāliek uz **romu bērnu un jauniešu izglītošanu** un romu pilsoniskās sabiedrības aktīvistu un organizāciju stiprināšanu.

Identificētas šādas labās prakses:

- Lietuvā pastāvoša labā prakse nodarbinātības jomā būtu noderīga arī Latvijai. Piemēram, būtu jādiskutē par ESF projekta „Strādāsim kopā ar romiem” rezultātiem romu integrācijas sekmēšanai darba tirgū un šī projekta pieejas pielāgošanu Latvijas kontekstam.
- Pašvaldībās norit darbs romu izglītības atbalstam un veicināšanai, galvenokārt iekļaujošas izglītības kontekstā. Ventspils labās prakses pamatā ir skolas vides izpēte un skolēnu labsajūtas regulārs monitorings, profesionāļu atbalsta komandas.
- Romu jauniešu darbnīcas veidotas kā Baltijas mēroga pasākums, uz kuru aicināti jaunieši no Lietuvas un Igaunijas, - tas paver iespēju sadarboties un rakstīt kopīgus projektus ES vai citās finansēšanas programmās.
- Mediatoram un skolotāja palīgam ir ļoti nozīmīga loma, veicinot izglītības iestādes un romu vecāku sadarbību. Svarīgi turpināt un attīstīt šo praksi Latvijas pašvaldībās, ņemot vērā pozitīvus rezultātus, īpaši izglītības jomā.

2. DALĪBNIEKU/EKSPERTU IETEIKUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS UN ROMU INTEGRĀCIJAS POLITIKAS ATTĪSTĪBAI

2.1. DARBA GRUPU DARBA REZULTĀTI

Latvijas romu platformas koordinācijas sanāksmes dalībnieki izstrādāja ieteikumus un praktiskus risinājumus trīs tematiskajās grupās:

I. grupa. Romu mediatoru loma sadarbībā ar valsts un pašvaldību iestādēm, partnerībā ar nevalstiskajām organizācijām; un NVO pārstāvjiem attīstība.

II. grupa. Atbalsts romu jauniešu līdzdalībai.

III. grupa. Romu nodarbinātības jautājumu efektīvāka risināšana.

I.GRUPA. ROMU MEDIATORU LOMA SADARBĪBĀ AR VALSTS UN PAŠVALDĪBU IESTĀDĒM, PARTNERĪBĀ AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM; UN NVO PĀRSTĀVJIEM ATTĪSTĪBA

Mērķis: izstrādāt ilgtspējīgus risinājumus romu mediatoru aktīvas darbības nodrošināšanai, veicinot viņu kapacitātes pilnveidi.

DARBA GRUPAS IETEIKUMI:

- Nepieciešams precīzāks mediatora profesijas amata apraksts, kas paredz profesionālās pilnveides un supervīzijas iespējas.
- Mediatoram nepieciešamas uzlabot valodas un digitālās prasmes, kā arī izskatīt iespēju nodrošināt tehnisko kapacitāti (daturs un darba mobilais tālrunis, darba telpas, transports).
- Mediatoram vajadzīga atbalsta persona pašvaldībā, vēlams vismaz viens pašvaldības darbinieks komunikācijai ar romu jautājumiem.
- Pašvaldības, kurās mīt ievērojams romu iedzīvotāju skaits, informēt par romu mediācijas praksi un tās rezultātiem, kā arī darba uzdevumiem un vadlīnijām.

II.GRUPA. ATBALSTS ROMU JAUNIEŠU LĪDZDALĪBAI

Mērķis: izstrādāt ieteikumus efektīvam romu jauniešu sasniegšanas un iesaistes stratēģijām, atbilstoši adresēt viņu intereses un brīvā laika pavadīšanas prioritātes, kā arī apzināt veidus, kā pakāpeniski sekmēt viņu pilsonisko aktivitāti un atbildību.

DARBA GRUPAS IETEIKUMI

- Romu un citu tautību jauniešiem nepieciešams organizēt kopīgus kultūras un starpkultūru dialoga pasākumus.
- Nepieciešams Latvijā attīstīt darbu ar jauniešiem par romu kultūras mantojuma apzināšanu un popularizēšanu, piesaistot arī ne-romu jauniešus.

- Romu skolotāja palīgs un mediators sniedz atbalstu pedagogiem darbā ar romu jauniešiem skolā, risinot kultūrsensitīvus jautājumus, informējot par romu tradicionālās kultūras iezīmēm un romu sabiedrības sociālo struktūru. Palīdzošo profesiju pārstāvjiem, kuri strādā ar romu cilvēkiem, īpaši jauniešiem, nepieciešamas apmācības par kultūrsensitīvu darbu ar romu tautības cilvēkiem.
- Lietderīgi sagatavot dažus romu jauniešus, kuri pēc principa “vienaudzis – vienaudzim” izglītotu savus līdziniekus par dažādiem sensitīvajiem jautājumiem.
- Lai efektīvāk iesaistītu romu jauniešus no tradicionālajām romu ģimenēm, ir nepieciešams sadarboties ar uzticamo personu no vietējas romu vides. Piemēram, lai nodrošinātu romu jauniešu dalību kādā atbalsta pasākumā, uzticama persona apzina romu potenciālos jauniešus un piedalās pasākumā kopā ar viņiem. Šādai personai būtu jānodrošina vismaz 3 jaunieši no dažādām romu ģimenēm.

III GRUPA. ROMU NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU EFEKTĪVĀKA RISINĀŠANA

Mērķis: attīstīt sadarbību starp valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī romu mediatoriem un aktīvistiem, modelēt efektīvākus veidus romu nodarbinātības sekmēšanai.

DARBA GRUPAS IETEIKUMI

- Nepieciešams īstenot pasākumus, lai mazinātu analfabētismu romu kopienā un uzlabotu valsts valodas prasmes.
- Veicināt romu personu, īpaši ilgstošo bezdarbnieku un romu bezdarbnieku ar zemu izglītības līmeni, plašāku iesaisti NVA nodarbinātības veicināšanas un atbalsta pasākumos, piemēram, izmantojot karjeras konsultanta pakalpojumus.
- NVA piedāvāt romiem mobilitātes pasākumus viņiem atbilstošu darbu veikšanai, piemēram, ogu lasīšanai vasaras sezonā pie konkrētiem zemniekiem. Tāpat NVA ir programmas, kuras sekmētu romu sieviešu pašnodarbinātību, piemēram, apmācot viņas manikīra meistara, friziera, konditora profesijās.
- Aktīvāk izmantot neformālās mācīšanās pieeju, lai romi iegūtu profesionālo kvalifikāciju.
- Jāorganizē sanāksme starp KM un NVA, lai apspriestu uz romiem mērķētus apmācību/nodarbinātības pasākumus, tajā iekļaujot darba devēju tikšanās ar potenciālajiem darba meklētājiem - romiem.

2.2. IETEIKUMI UN PRAKTISKI RISINĀJUMI LATVIJAS ROMU PLATFORMAS UN ROMU INTEGRĀCIJAS POLITIKAS ATTĪSTĪBAI

Nacionālais līmenis

- Vislabākā romu integrācijas prakse valstīs ar nelielu romu iedzīvotāju skaitu ir romu mediatori. Nepieciešams veicināt mediatora atpazīstamību, veidojot publicitātes materiālus par mediatoriem. Mediatoriem jānodrošina metodisks atbalsts: supervīzijas un regulāras mācības.
- Nepieciešams attīstīt KM sadarbību ar līdzatbildīgajām ministrijām (IZM, LM, VM) un to padotības iestādēm, iekļaujot romu integrācijas atbalsta pasākumus arī nozaru politikas pamatnostādņēs. Savstarpēji sadarbojoties, izstrādāt konkrētu romu integrācijas pasākumu kopumu, kurā ir atspoguļoti atbalsta pasākumi galvenajās pamatjomās.
- Lai uzlabotu sabiedrības informēšanas un izpratnes sekmēšanas pasākumus, ir jāattīsta sistēmiskā pieeja, īpaši sekmējot speciālistu kultūrkompetenci, kuri strādā ar romiem.
- Turpināt attīstīt Latvijas romu platformu, paplašinot aktīvo romu iesaisti romu integrācijas politikas īstenošanā un attīstot sadarbību un informācijas izplatīšanu vietējā līmenī.
- Izveidot atbalsta pasākumus romu bezdarbnieku efektīvākai iesaistīšanai darba tirgū ES struktūrfondu ieguldījumu plānošanas periodā (2021.-2027.), it īpaši ilgstošu romu bezdarbnieku (ar pamatskolas un zemāku izglītības līmeni) kapacitātes celšanai un prasmju attīstībai, kā arī mērķtiecīga atbalsta sniegšanai meklējot darbu.
- Paredzēt atbalsta pasākumus darba devējiem un romu tautības potenciālajiem darba ņēmējiem, lai mazinātu romu diskriminācijas risku darba tirgū.
- Pilnveidot sadarbību starp romu un ne-romu nevalstiskajām organizācijām; sekmēt romu aktīvistu stažēšanos ne – romu NVO, kuras apmācītu viņus projektu izstrādē un īstenošanā.
- Paplašināt reģionālo ekspertu tīklu romu integrācijas jautājumos, piesaistot jaunus ekspertus.
- Paplašināt pašvaldību skaitu, kurās darbojas romu mediatori.
- Izveidot aktīvo romu sieviešu vietējas NVO un Baltijas līmeņa romu sieviešu sadarbības tīklu.
- Turpināt darbu romu jauniešu aktivizēšanai, izmantojot sociālos tīklus un radošus un kultūras pasākumus.

Pašvaldību līmenis

- Romu iedzīvotājiem nodrošināt labāku pieeju pakalpojumu klāstam sociālo, veselības, izglītības, mājokļa un nodarbinātības jomā. Piemēram, nodrošināt informāciju par pakalpojumiem „vieglajā valodā”, jo romiem, kuriem ir izteikti zems izglītības līmenis, tostarp analfabētisms, nepieciešama viņu uztveres vajadzībām atbilstoša pieeja informācijai par dažādu rehabilitācijas, izglītības un nodarbinātības pakalpojumu saņemšanu un iespējām.
- Vietējo romu jauniešu aktivizēšana un iesaistīšana kopīgajos pasākumos romu un romu jauniešu motivēšana iesaistīties pašvaldību jauniešu centru darbībā.

- Attīstot romu mediācijas praksi pašvaldībās, aktualizēt šādus jautājumus: vecāku izglītošana un nodarbinātības veicināšana, bērnu aprūpe un bērnu tiesību aizsardzība, veselības jautājumi, iesaistīšanās ESF projekta līdzfinansētajās aktivitātēs, ciešākas sadarbības veidošana ar konkrētas jomas speciālistiem (sociālo dienestu, krīzes centru un izglītības iestāžu speciālistiem), kā arī vietējiem NVO un jauniešu centriem.
- Aktualizēt jautājumu par romu skolotāju palīga iesaistīšanu izglītības iestādēs, kurās mācās ievērojams romu skolēnu skaits, lai mazinātu risku, ka romu bērnu priekšlaicīgi pamestu izglītības procesu. Izskatīt iespēju šīm nolūkam izmantot ESF finansējumu, izmantojot labo praksi no Daugavpils 6.vidusskolas.

27.07.2020

Noslēguma ziņojumu sagatavoja

Dr.paed. Liesma Ose

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir organizēts projekta „Latvijas romu platforma IV” ietvaros” (līgums Nr.856468-NRP4-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.